

Kultur- och fritidsförvaltningen
Annika Stedner

Kultur- och fritidsnämnden

Remiss på nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden beslutar anta förvaltningens förslag till remissvar utan ändringar.

Ärendet

Kommunstyrelsen, KS 103/19, har begärt att nämnden besvarar en remiss från kulturdepartementet på ett förslag att införa en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige. Remissens skall vara besvarad till kulturdepartementet senast 22 maj 2019.

Beredning

Genom beslut den 5 mars 2018 uppdrog Regeringskansliet åt Lise Bergh, ordförande för Rädda Barnen Sverige, att biträda Kulturdepartementet i arbetet med att utreda inrättandet av en nationell institution för mänskliga rättigheter (Ku 2018:A). Uppdraget har inneburit att utredaren ska ta fram ett förslag på hur en nationell institution för mänskliga rättigheter kan utformas för att uppfylla Parisprinciperna inom ramen för den svenska konstitutionella ordningen.

Utredningen föreslår att institutionen inrättas som en statlig myndighet under namnet Sveriges nationella institution för mänskliga rättigheter.

Samtidigt föreslås att man inrättar Rådet för de mänskliga rättigheterna så att civilsamhället och andra aktörer kan få ett inflytande.

Institutionens övergripande uppdrag ska fastställas i lag. Uppdraget ska vara att självständigt främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i

- de grundlagsstadgade fri- och rättigheterna,
- den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
- Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och
- andra för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser på de mänskliga rättigheternas område.

Utredningen lyfter fram kommunernas oerhört viktiga ansvar för och roll i att verkställa och säkerställa de mänskliga rättigheterna i vardagen och i praktiken.

Nätverket för en Svensk Människorättsinstitution har lämnat ett inlägg till alla remissinstanser där de framhåller just kommunernas (och landstingens) ansvar. De skriver:

Dnr KFN 33/19

”Vi vill avslutningsvis lyfta fram det utredaren tar upp under ”Konsekvenser för kommuner och landsting”. Precis som anförs är *”genomförandet av de mänskliga rättigheterna är till stor del beroende av kommuners och landstings verksamhet.”*

Nätverket delar den uppfattningen men samtidigt är många av de brister som finns idag när det gäller mänskliga rättigheter i Sverige kopplade till den lokala och regionala nivån. Ofta varierar exempelvis den offentliga servicen som vård, omsorg och skola orimligt mycket mellan olika delar av landet. Detta trots att rättigheter ska komma alla till del, på lika villkor och enligt de förpliktelser som Sverige har enligt internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Det kommunala självstyret får inte vara ett hinder för rättigheter, men blir det i praktiken alltför ofta.

Nätverket vill därför framhålla utredarens bedömning att *”Institutionen kan på samma sätt som för de statliga myndigheterna bidra till att förbättra kommunernas och landstingens arbete med mänskliga rättigheter.”*

Förvaltningen håller med Nätverket för en Svensk Människorättsinstitution om att det i praktiken är kommunerna som i mångt och mycket borrar för att samhället lever upp till de mänskliga rättigheterna. Då blir kommunernas vilja, förutsättning och begränsningar oerhört viktiga för hur väl man lever upp till dessa rättigheter. Ofta glöms kultur-, idrotts- och fritidsområdena bort när man ser till kommunernas utmaningar att bygga ett hållbart samhälle. Förvaltningen vill därför trycka på vikten av kultur-, idrotts- och fritidsområdena som i allra högsta grad jobbar främjande och förebyggande utifrån mänskliga rättigheter till:

- Stärkt demokrati
- Meningsfull fritid
- Livslång hälsa
- Livslångt lärande
- Sociala sammanhang

Förvaltningen ser att den nya institutionen kan ha en betydande roll för att lyfta fram och stötta kommunernas arbete inom just kultur och fritid för mänskliga rättigheter. Förvaltningen rekommenderar den nya institutionen att bjuda in sakkunniga på kultur- och fritidsområdet till Rådet för mänskliga rättigheter.

Expedieras till

Kulturdepartementet

Annika Stedner
Förvaltningschef